

Revision of the Criminal Process Based on the Decision of Constitutional Court by which the Provision of the Law Applied in the Respective Case was Recognized as Unconstitutional

Veaceslav DANDEȘ¹

Abstract: Social relations are in a permanent dynamic, a situation in which the legal system must react promptly and qualitatively to these changes. These reactions, which from a legal point of view materialize through the intervention of amendments, additions and repeals of legal provisions that do not correspond to reality, only lead to the inapplicability or misinterpretation of the law, and respectively lead to judicial errors. The judicial error refers to a certain vice that is so fundamental that it completely invalidates a final judicial decision and once it is known, it can determine another judicial solution to the one affected by this vice. The decision based on a judicial error must not extend its existence, even if it is vested with the power of *res judicata*. However, we note that in its practice, the Constitutional Court of the Republic of Moldova mentions that the criminal law cannot exceed in explicative texts. No matter how clearly a legal rule is drafted, there is an unavoidable element of judicial interpretation, including the rule of criminal law. Although certainty is desirable, it could lead to excessive rigidity. The decision-making role conferred on the courts aims precisely to remove the doubts that appear when interpreting the law. At the same time, it is highlighted that the institution of the revision of the criminal process has undergone essential changes, through the additions made on the basis of Law no. 66/2012, according to which, currently, the grounds for revision have been exposed in a new wording and implicitly in article 458 paragraph (3) point 4) the criminal procedure code of the Republic of Moldova is established: "the review can be requested in cases where the Constitutional Court declared as unconstitutional the provision of the law applied in the respective case". For this reason, in the present study, we will try to analyze the importance and necessity of completing the basis for reviewing the situation when the "Constitutional Court recognized as unconstitutional the provision of the law applied in the respective case", emerging from the concrete legal situation both of the given norm and by determining the importance of such a regulation and revealing the conclusions regarding the applicability of this procedural institute.

Keywords: Constitutional Court; law; Criminal Process; Criminal Procedure Code

¹ PhD student, Assistant Professor, PhD in progress, Department of Law, Faculty of Law and Public Administration, Cahul State University "Bogdan Petriceicu Hasdeu", Republic of Moldova. Corresponding author: avocatdandesv@yandex.ru.

Relațiile sociale sunt într-o permanentă dinamică, situație în care sistemul juridic urmează să reacționeze prompt și calitativ la aceste schimbări, reacții care din punct de vedere juridic se materializează prin intervenirea modificărilor, completărilor, abrogărilor prevederilor legale ce nu corespund realității și nu fac decât să ducă la inaplicabilitatea sau interpretarea greșită a legii, și respectiv duc la erori judiciare.

Prin eroare judiciară înțelegem perceperea, interpretarea, sancționarea greșită, cu bună sau rea-credință, a datelor factice și juridice ridicate în cadrul procesului de înfăptuire a justiției.

Eroarea judiciară se referă la un anumit viciu care este atât de fundamental, încât invalidează în întregime o hotărâre judecătorească definitivă și odată fiind cunoscut poate să determine o altă soluție judiciară celei afectate de acest viciu. Astfel, hotărârea întemeiată pe o eroare judiciară nu trebuie să-și prelungească existența, chiar dacă este investită cu puterea lucrului judecat.

Realizarea actului de justiție se face printr-un complex de activități care pot fi influențate de o serie de factori, unii obiectivi, ținând de cadrul legislativ existent sau progresele științei, alții subiectivi, ținând de pregătirea profesională, experiența, moralitatea și loialitatea celor care participă la înfăptuirea acestuia. Uneori din păcate, acțiunea inadecvată a unuia sau a ambilor factori, ca în orice activitate umană, poate conduce și la erori. Când se produce o eroare judiciară, statul și societatea în ansamblu au obligația să o constate, să o recunoască și să îi îndrepte, prin toate remediile posibile, consecințele produse.

De fapt, eroarea judiciară ca atare se poate califica abia în momentul descoperirii și condamnării adevăratului făptuitor, până atunci hotărârea de condamnare definitivă are o valoare relativă de adevăr, fiind executabilă ca atare.

Organizarea procesului judiciar în mai multe etape și sistemul căilor de atac, inclusiv al celor extraordinare, constituie remediile firești pentru corectarea erorilor judiciare, dar mai importante decât aceste remedii sunt mijloacele pentru prevenirea erorilor judiciare.

Printre factorii care pot duce la erori judiciare, se configurează acele circumstanțe, care țin de interpretarea și aplicarea legii în cauza respectivă.

Institutul revizuirii procesului penal, a suferit modificări esențiale, prin completările operate în baza Legii nr. 66/2012 [3, art. 458 alin. (3) pct. 4)], conform cărora, actualmente, temeiurile de revizuire au fost expuse într-o nouă redacție, și anume: „revizuirea poate fi cerută în cazurile în care: [...] Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.”

Inițiator și raportor la 11.11.2011 al proiectului de lege în fața Guvernului RM a fost

ministrul Justiției¹, însă, din datele publicate, nu avem o notă informativă care să fi explicat motivarea includerii unor astfel de completări în Codul de procedură penală.

Din rapoartele Comisiilor parlamentare, deducem că această inițiativă a Guvernului Republicii Moldova a avut ca obiectiv îmbunătățirea cadrului legislativ procesual – penal care se bazează pe prioritățile respectării drepturilor, intereselor și libertăților fundamentale ale omului, prevăzute de Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” și a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014².

Lecturarea Programului de activitate al Guvernului și a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014, relevă, că nu există indicații directe și explicite cu privire la motivarea necesității introducerii modificării date.

Din acest motiv, vom încerca să analizăm importanța și necesitatea completării ce ține de temeiul de revizuire a situației când „Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă”, reieșind din situația juridică concretă atât a normei date, cât și prin determinarea importanței unei astfel de reglementări.

De menționat, că „neconstituțional” înseamnă de a nu fi în concordanță cu prevederile constituției. De asemenea în practica și literatura de specialitate, întâlnim ca sinonime pentru sintagma neconstituțional, și anume: ilegal, fără drept, inapărat, inadmisibil, nepermis, iliberal și nedemocratic.

În practica sa, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, menționează, că, legea penală nu poate să exceleze în texte explicative, iar rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor. Astfel, interpretarea și aplicarea legii ține de competența directă a instanțelor de judecată, situație în care pe lângă eventualul factor subiectiv de interpretare eronată, putem evidenția și factori obiectivi, și anume cel al necorespunderii normei juridice ce urmează a fi aplicată cu prevederile Constituției.

Analiza soluțiilor Curții Constituționale a RM, față de normele juridice de drept penal sau procesual penal, relevă, că și până la adoptarea Codului de procedură penală în vigoare de la 12 iunie 2003, avem un șir de hotărâri cu privire la excepția de neconstituționalitate, și anume:

- Hotărârea nr. 20 din 16.06.97 cu privire la excepția de neconstituționalitate a art.

¹ http://www.old.gov.md/public/files/ordinea_de_zi/11.11.2011/Intr04.pdf, Vizitat la 20.02.2023.

²

http://descentralizare.gov.md/public/files/noutati/2011/ianuarie/Programul_Guvernului.pdf. Vizitat la 20.02.2023.

97 alin. 4 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 43-44/23, 03. 07. 1997);

- Hotărârea nr. 22 din 30.06.97 privind constituționalitatea unor articole din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 46-47/26, 17.07.1997);
- Hotărârea nr. 33 din 23. 11. 97 privind controlul constituționalității art. 302 alin. 1 pct. 4) din Codul de procedură civilă și art. 327 alin. 1 pct. 5) din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 82-83/35, 11. 12. 1997);
- Hotărârea nr. 72 din 23. 12. 99 despre controlul constituționalității art. 79 alin. 1, 2, 5 și 6 și art. 79/1 alin. 1 și 2 Cod de procedură penală al Republicii Moldova (Monitorul Oficial 1-4/1, 06. 01. 2000);
- Hotărârea nr. 13 din 23. 03. 2000 despre controlul constituționalității Legii nr. 261-XIV din 24 decembrie 1998 "Privind aplicarea unor articole din Codul penal" (Monitorul Oficial 35-36/14, 31. 03. 2000);
- Hotărârea nr. 20 din 16. 05. 2000 pentru controlul constituționalității art. 53/2 din Codul penal (Monitorul Oficial 59-62/22, 25. 05. 2000);
- Hotărârea nr. 1 din 11. 01. 2001 privind controlul constituționalității dispozițiilor art. 183 din Codul penal (Monitorul Oficial 8-10/1, 25. 01. 2001);
- Hotărârea nr. 7 din 13. 02. 2001 pentru controlul constituționalității prevederilor art. 82 și art. 223 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 19-20/6, 22. 02. 2001);
- Hotărârea nr. 17 din 02. 04. 2002 pentru controlul constituționalității unor prevederi din art. 155/3 din Codul penal în redacția Legii nr. 1436-XIII din 24 decembrie 1997 Pentru modificarea și completarea Codului penal (Monitorul Oficial 50-52/11, 11.04.2002).

Codul de procedură penală a RM, în redacția Legii din 10. 04. 96 [1, art. 10 CPP RM din 1961], admitea deja că: „dacă în procesul judecării cauzei instanța de judecată stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contrazice prevederile Constituției și este expusă într-un act juridic care, conform Constituției, se supune controlului constituționalității, examinarea cauzei se suspendă și instanța de judecată înaintează Curții Supreme de Justiție propunerea de a sesiza Curtea Constituțională. Curtea Supremă de Justiție examinează propunerea și, fără să se expună asupra ei, sesizează Curtea Constituțională”.

Însă, doar în prevederile de procedură penală, adoptate și intrate în vigoare la 12 iunie 2003, legiuitorul a stabilit, la art. 7 alin. (6) CPP RM¹, că „hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea

¹ Codul de procedură penală din 24.03.1961, Publicat la 24.04.1961 în B.Of. Nr.010, promulgat la 24.03.1961, Data intrării în vigoare: 24.04.1961. Abrogat prin LP nr.122/14.03.02.

unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal”.

Astfel, anume prin norma de la art. 7 alin. (6) CPP RM, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale, au dobândit caracterul de parte integrantă a legislației naționale, adică caracter de „norme juridice noi”.

Conform explicațiilor Curții Constituționale¹, s-a expus, că: „problema conformității unei legi ori altui act normativ cu Constituția, sau, la modul concret, stabilirea dacă organul legiuitor și-a exercitat ori nu prerogativele legislative în limitele Constituției, se soluționează, de regulă, prin controlul difuz ori concret (centralizat). Inexistența instituției precedentului judiciar în sistemul judecătoresc național face imposibil controlul difuz al constituționalității legilor de către instanțele ordinare judecătorești. Totodată, Curtea Constituțională este abilitată cu controlul concret (centralizat)”.

Curtea a indicat², că: „excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logică între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sunt:

- necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate;
- existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate;
- obiectul excepției de neconstituționalitate (care este mai larg, incluzând nu numai legile, ci și alte acte normative).

Astfel, este certă situația că dacă o lege este declarată neconstituțională, atunci ea nu mai poate fi aplicată și nu mai este obligatorie pentru populație. Această concluzie este dictată și de legiuitor, care prin legea organică cu privire la actele normative, la art. 69 statuează³, că: „actele normative sau dispozițiile acestora declarate neconstituționale se aduc în concordanță cu hotărârile Curții Constituționale în

¹ Hotărârea Curții Constituționale a RM cu privire la interpretarea art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova nr. 15 din 06.05.1997, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.33-34/14 din 22.05.1997.

² Hotărârea Curții Constituționale a RM cu privire la interpretarea art.135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova nr. 15 din 06.05.1997, Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 33-34/14 din 22.05.1997.

³ Legea Nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative, Publicat: 12-01-2018 în Monitorul Oficial Nr. 7-17 art. 34.

modul stabilit de Codul jurisdicției constituționale nr. 502/1995 și Legea nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională”.

Iar conform prevederilor Legii cu privire la Curtea Constituțională, la art. 26 alin. (7)¹, se prevede, că: „hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor”.

Însă, anume în baza art. 28 alin. (3) a Legii nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională², identificăm norma juridică care reglementează direct existența anumitor efecte juridice (consecințe) a soluției de neconstituționalitate, efecte (negative) care urmează a fi înlăturate. Această normă are un caracter de trimitere, și nu stabilește concret modalitățile de înlăturare, însă făcând referire că această „înlăturare” se realizează „conform legislației în vigoare”, deducem că intenția legiuitorului a fost în stabilirea mecanismelor date prin norme speciale și concrete aplicabile situației respective.

O astfel de abordare este dictată și motivată în cadrul procedurii penale, anume de rigorile stricte de procedură penală bazate pe respectarea principiului securității raporturilor juridice și coroborării prevederilor art. 2 alin. (1) CPP RM [1] cu art. (2) alin. (4) CPP RM, din care reiese limita, conform căreia „normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod” (adică cu includerea în codul de procedură penală).

Prin urmare considerăm că necesitatea introducerii acestei teme (în redacția Legii nr. 66/2012), presupune mai întâi de toate respectarea prevederilor legale deja existente, inclusiv a celor de procedură care recunoșteau obligativitatea hotărârilor Curții Constituționale, și instituirea astfel, a mecanismului procedural de aplicare a acestora în procesul penal.

De menționat, că conform art. 427 alin. (1) pct. 14) CPP RM, „hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă³”.

Însă, acest teme, în cadrul procedurii recursului ordinar, avea deficiențe de aplicare, ori conform prevederilor art. 422 CPP RM era stabilit⁴, că „termenul de recurs este de 2 luni de la data pronunțării deciziei, dacă legea nu dispune altfel, iar în cazul redactării deciziei - de 2 luni după înștiințarea în scris a părților despre semnarea

¹ Legea Nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, Publicat: 07-02-1995 în Monitorul Oficial Nr. 8 art. 86.

² Idem.

³ Codul de procedură penală din 24.03.1961, Publicat la 24.04.1961 în B.Of. Nr.010, promulgat la 24.03.1961, Data intrării în vigoare: 24.04.1961. Abrogat prin LP nr.122/14.03.02.

⁴ Idem.

deciziei redactate de toți judecătorii completului de judecată”.

Astfel, dacă hotărârea Curții Constituționale de recunoaștere neconstituțională a prevederii legii aplicate în cauza respectivă, era luată după data rămânerii definitive a sentinței de condamnare, sau după examinarea deja a cauzei în ordine de recurs ordinar, era imposibil juridic a înainta repetat o cerere de recurs repetată deja în baza acestui temei.

În acest sens, remarcăm, că până la adoptarea Legii 66 din 2012, anume în situația existenței deja a unei hotărâri irevocabile, temeiul „când Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă” era prevăzut ca modalitate de inițiere a procedurii de atac extraordinare – recursul în anulare – adică art. 453 alin. (1) pct. b) CPP RM¹, care în coroborare cu prevederile art. 454 CPP RM [1] ce țin de termenul de declarare a recursului în anulare, acorda dreptul inițierii procedurii oricând.

Odată cu adoptarea Legii 66 din 2012, art. 453 CPP a fost expus într-o redacție nouă, iar temeiul dat a fost introdus prin completare la art. 458 alin. (3) pct. 4) CPP.

În această cronologie de reglementări și modificări legislative, în care același temei, a fost expus dintr-o procedură de atac și introdus în cadrul altei proceduri de atac, apare întrebarea necesității unei astfel de schimbări.

Răspunsul considerăm că rezidă în cele explicate cu privire la eroarea judiciară și efectele acesteia, ori în mod esențial, în cazul erorii judiciare bazate pe o normă declarată neconstituțională, aceasta afectează fiecare din hotărârile emise pe caz (sentința instanței de fond, decizia instanței de apel și decizia instanței de recurs) ceea ce prin prisma asigurării efective a dreptului accesului la justiție, cu dreptul de a ataca soluțiile instanțelor care sau expus pe caz, anume din perspectiva examinării cauzei pe deplin în aceeași modalitate ca și instanța de fond, doar cu aplicarea la caz a soluției de neconstituționalitate a Curții Constituționale, putea fi asigurată, doar în cadrul procedurii de revizuire, care reprezintă de jure o nouă rejudecare a cauzei, ceea ce era deficient asigurat în cadrul recursului în anulare, ori aceasta în primul rând avea o procedură specifică de examinare – în absența părților, iar în al doilea rând, soluția dată în recurs în anulare nu era pasibilă verificării, nu numai de condamnat, dar și de partea acuzării (de exemplu: în condițiile ipotezei admiterii recursului în anulare, cu casare integral, rejudecare și adoptare a unei decizii de achitare).

Astfel, se întrevide că, aceste lacune de reglementare și de aplicare a acestui temei în calitate de temei al recursului în anulare (procedură extraordinară) a fost înlăturat, prin includerea acestuia în carul procedurii de revizuire.

¹ Ibidem.

Analizând propriu-zis acest temei de revizuire remarcăm că, legiuitorul prin sintagma „prevederea legii aplicate în cauza respectivă” se referă la oricare normă de drept care a fost recunoscută neconstituțională și care este aplicată pe caz.

În ipoteza identificării unor situații specifice, de notat, că teoretic am putea delimita aceste norme pe trei categorii, și anume:

- norme de drept penal, adică norme reglementate de Codul penal, care reglementează fapta interzisă de legea penală, și pedepsele corepunzătoare.
- normele de drept procedural penal, adică normele care reglementează activitatea reglementată de lege, desfășurată de organele abilitate, cu participarea părților și altor persoane, în scopul soluționării unei cauze penale, în mod just.
- și celelalte norme de drept material, care sunt norme aplicabile cazului (de exemplu: în cazul infracțiunii de la art. 264 Codul penal – răspunderea penală pentru „încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport” – normele Regulamentului Circulației Rutiere – sunt norme de drept material care reglementează – regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport).

Printr-o astfel de delimitare, apare o altă întrebare, cu privire la asigurarea securității raporturilor juridice, și efectul neretroactivității legii noi.

În cazul primei categorii, a normelor de drept penal, însuși legiuitorul a stabilit, la art. 10 Codul penal, că „legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale”.

Pe cale de consecință, dacă în practica națională cât și în teoria dreptului constituțional, s-a consfințit că practic Curtea Constituțională prin soluții de neconstituționalitate – „adoptă legi noi”, suntem în situația în care o hotărâre a Curții Constituționale prin care a fost recunoscută neconstituțională prevederea legii penale are aplicabilitate cu efect retroactiv.

În cazul celorlalte două categorii de norme, ipotetic delimitate mai sus, răspunsul aplicabilității în timp îl găsim în explicațiile Curții Constituționale Nr. 21 din 01. 10. 2018 pentru controlul constituționalității articolului 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de

procedură penală¹ care stabilesc:

„66. Așadar, Curtea reține că articolul 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală este conform cu articolul 7 din Constituție în măsura în care revizuirea va putea fi solicitată, în baza hotărârii de declarare a neconstituționalității unei prevederi legale aplicate în cauză, doar dacă hotărârea Curții conține în mod expres o asemenea mențiune.

67. Curtea notează că, în prezenta cauză, ea a examinat posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești irevocabile bazate pe norme de **drept penal procedural** declarate neconstituționale și, prin urmare, regula mențiunii exprese a posibilității revizuirii, descrisă la § 66 din prezenta hotărâre, se va aplica doar în raport cu acestea.

68. În cazul declarării neconstituționalității unei norme de **drept penal substanțial**, este firesc ca față de acestea să se aplice regula efectului retroactiv al normei penale mai favorabile, garantate de articolul 22 din Constituție.

69. Având în vedere ponderea securității raporturilor juridice, în această situație, efectele prezentei hotărâri se aplică doar pentru viitor“.

Astfel se prefigurează că, Curtea Constituțională, în procesul de verificare a excepției de neconstituționalitate a acordat o interpretare a aplicării soluțiilor sale de neconstituționalitate în cazul normelor de drept procedural penal, din care reiese regula că, efectul neretroactiv al soluțiilor de neconstituționalitate adoptate, și respectiv excepția că, efectul retroactiv (adică aplicarea în calitate de temei de revizuire) este existent doar dacă este expres prevăzut în acea hotărâre a Curții Constituționale.

Prin exemplul acestei Hotărâri a Curții Constituționale identificăm o altă situație inedită din punct de vedere juridic, și anume, că Curtea Constituțională, realizând verificarea neconstituționalității, a acordat explicații de interpretare și aplicare a prevederilor art. 458 alin. (3) pct. 4) CPP, care nu se regăsesc în această normă, adică Curtea a realizat prin efectul soluției sale o nouă normă juridică.

De asemenea, această soluție a Curții Constituționale relevă încă o noutate inexistentă în legislația procedural penală. Astfel, conform părții dispozitive a soluției Curții²:

¹ Hotărârea Curții Constituționale a RM Nr. 21 din 01.10.2018 pentru controlul constituționalității articolului 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală (efectul retroactiv al hotărârilor Curții Constituționale în materie de drept penal procedural). Monitorul Oficial Nr. 416-422 art. 145 din 09.11.2018.

² Hotărârea Curții Constituționale a RM Nr. 21 din 01.10.2018 pentru controlul constituționalității articolului 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală (efectul

„1. Se admite parțial sesizarea dlui Ștefan Creangă, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Se recunoaște constituțional articolul 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, în măsura în care revizuirea va putea fi solicitată, în baza hotărârii de declarare a neconstituționalității unei prevederi legale aplicate în cauză, doar dacă hotărârea Curții conține în mod expres o asemenea mențiune.

3. Efectele prezentei hotărâri se aplică doar pentru viitor.

Respectiv, la caz, nu avem o hotărâre prin care să fi fost declarată neconstituționalitatea normei, ci avem o recunoaștere a fi constituțională, sub condiție, prin aplicarea sintagmei „în măsura în care”.

Această situație juridică, implică, concluzia că, prin soluțiile sale, Curtea pe lângă hotărâri de declarare a neconstituționalității, mai are încă o categorie de hotărâri de declarare a constituționalității însă sub condiție. Aceste hotărâri de constituționalitate sub condiție, considerăm că urmează a fi interpretate și aplicate de instanțe, nu numai în calitate de o nouă normă, dar și în calitate de „hotărâre de neconstituționalitate indirectă”.

Pe cale de consecință, o astfel de situație juridică, nu mai este ipotetică, ci și practic existentă, motiv pentru care prevederile art. 458 alin. (3) pct. 4) Codul de procedură penală, urmează a fi completată cu acest caz, al declarării constituționale sub condiție, în calitate de temei de revizuire.

Bibliografie

Decision of the Constitutional Court of the Republic of Moldova No. 21 of 01. 10. 2018 for the control of the constitutionality of article 458 para. (3) point 4) of the Code of Criminal Procedure (retroactive effect of the decisions of the Constitutional Court in matters of procedural criminal law). Official Monitor No. 416-422 art. 145 of 09. 11. 2018.

http://decentralizare.govt.md/public/files/noutati/2011/januarie/Programul_Governului.pdf. Visited on 20. 02. 2023.

http://www.old.govt.md/public/files/ordinea_de_zi/11.11.2011/Intr04.pdf, Visited on 20. 02. 2023.

Law No. 100 of 22-12-2017 regarding normative acts, Published: 12-01-2018 in Official Monitor No. 7-17 art. 34.

retroactiv al hotărârilor Curții Constituționale în materie de drept penal procedural). Monitorul Oficial Nr. 416-422 art. 145 din 09.11.2018.

Law No. 317 of 13. 12. 1994 regarding the Constitutional Court, Published: 07-02-1995 in the Official Monitor No. 8 art. 86

Law No. 66 of 05. 04. 2012 for the amendment and completion of the Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova no. 122-XV of March 14, 2003, Published on July 27, 2012 in Official Monitor No. 155-159, art. 510.

The Criminal Procedure Code of 24. 03. 1961, Published on 24. 04. 1961 in B. Of. No. 010, promulgated on 24. 03. 1961, Date of entry into force: 24. 04. 1961. Repealed by LP no. 122/14. 03. 02.

The Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova No. 122 of 14. 03. 2003, published on 05.11.2013 in the Official Monitor No. 248-251, art No: 699. Date of entry into force: 12. 06. 2003.

The Decision of the Constitutional Court of the Republic of Moldova regarding the interpretation of art. 135 para. (1) lit. g) from the Constitution of the Republic of Moldova no. 15 of 06. 05. 1997, Official Monitor of the Republic of Moldova no. 33-34/14 of 22. 05. 1997.